

4. Головнин И.В. Грамматика современного японского языка / И.В. Головнин. – М.: изд-во МГУ, 1986. – с. 320-325.
5. Горошко Е. И. Языковое сознание: гендерная парадигма / Е.И. Горошко. – Москва-Харьков: ПД «ИНЖЕК», 2003. – 437 с.
6. Лабов В. Исследование языка в его социальном контексте / Пер. с англ. / В.Лабов. – Вып.7: Социоллингвистика – М.: Прогресс, 1975. – с. 96-182.
7. Пашковский А.А. Стилиевые различия в японском языке / А.А.Пашковский. – М.: изд-во МГУ, 1970. – 150 с.
8. Прасол А.Ф. Заключительные модально-экспрессивные частицы в японской речи / А.Ф.Прасол. – Владивосток: изд-во Дальневосточного университета, 1999. – 72 с.
9. Lakoff R. (1975). Language and Women's Place / R. Lakoff. – Cambridge University Press, Language in Society, Vol.2, No. 1, 1973. – p. 45-80.

В. С. Єфимиш,
студентка V курсу,
Київський національний лінгвістичний університет

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФЕМІНІННОЇ ПЕРСУАЗИВНОСТІ В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ ТА ЇЇ ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Останнім часом спостерігаємо активний інтерес до проблем комунікації з точки зору впливу на аудиторію. Бути переконливим особливо необхідно тим, кому треба зацікавити, переконати аудиторію, змусити її виконувати певні дії.

В основі комунікативно-функціонального підходу, який вже понад декілька десятиліть домінує у сучасній лінгвістиці, лежить розуміння мови як механізму для реалізації людиною певних цілей у сфері пізнання оточуючого світу і його опису, а також в актах мовленнєвого спілкування.

Головним завданням комунікативної лінгвістики є вивчення мовленнєвого спілкування як особливого виду діяльності, спрямованого на формування думок та переконань, і моделювання соціальної та індивідуальної поведінки людей.

Однією з таких форм А. В. Голоднов вважає персуазивну комунікацію, яку у найбільш загальному вигляді визначає як ментально-мовленнєву взаємодію комунікантів, що реалізує спробу впливу адресанта на ментальну сферу реципієнта з метою зміни його поведінки (спонукання до здійснення / відмови від здійснення певних посткомунікативних дій) [3, с. 15].

Під персуазивністю (переконанням) розуміють ментально-мовну діяльність, спрямовану на переконання реципієнта (аудиторії) в істинності, ймовірності або прийнятності деякого положення, висунутого адресантом.

Відповідно, персуазивна стратегія – це концептуально-тематичний план по втіленню персуазивної цільової установки адресанта.

Персуазивність виражає відношення мовця до подій та інформації про них, її разом із авторизацією і оцінністю відносять до модусних категорій тексту.

У співвідношенні тексту і дискурсу, ці два явища не протиставляються один одному – їхні відносини характеризуються причинно – наслідковим зв'язком: текст є результатом дискурсу. Текст виникає у процесі здійснення

певної дії, але вивчається він у своєму завершеному вигляді, а дискурс досліджується в певному режимі і часі [2, с. 7].

У питанні прагматичної адаптації тексту, його переклад, перш за все, залежить: а) від перекладача, б) від жанру тексту, в) від вибору перекладацької стратегії та г) від соціокультурного аспекту перекладу.

Перекладу будь-якого тексту повинен передувати мовностилістичний аналіз тексту. У перекладознавстві традиційно виділяються два провідних типи перекладу залежно від переважної комунікативної функції в тексті оригіналу: інформативної і художньої. Першочерговим завданням перекладача є визначення провідної комунікативної установки в перекладному тексті з подальшим аналізом основних лінгвістичних характеристик, що сприяють її реалізації.

Шляхом аналізу персуазивного жіночого мовлення ми встановили, що мовними маркерами фемінінної персуазивності в англійських художніх текстах виступають засоби різних мовних рівнів, зокрема лексичного, граматичного, синтаксичного і стилістичного.

На лексичному рівні це вставні слова і сполучення зі значенням впевненості, модальні частки, парні розділові сполучники зі значенням припущення, вставні конструкції. Наприклад: «Yes, ma'am, she said how she was very well; and *to my mind* she was always a very handsome young lady – and she seemed vastly contented.» (Sense and Sensibility) «-Так, добродійко, і сказала, значить, що почувала себе прекрасно. Як на мене, то вона завжди була дуже вродливою панночкою, ну, і вигляд у неї був дуже задоволений.» Вставний вислів типу *to my mind* – сигнал того, що жінка-персонаж не наполягає на своїй позиції, не нав'язує свою точку зору, проте намагається здійснити прихований вплив на адресата. Фемінінні стратегії персуазивності можуть бути імпліцитними і експліцитними. Експліцитними засобами фемінінної персуазивності є: модальні слова зі значенням впевненості, пояснювальні конструкції, в головній частині яких укладено модус висловлювання, лексеми, у значенні яких акцентується тема впевненого знання. Експресивно-емоційна складова висловлювання може посилюватися, що проявляється в інтонаційному характері висловлювання, а на письмі – у його пунктуаційних оформленнях [1, с. 5].

На граматичному рівні найпоширенішим засобом вираження інтенції переконання жінками-персонажами в асертивних реченнях у творах англійських авторів новітнього періоду є вживання модально-інтенційних інтенсифікаторів (модальних дієслів, прислівників-інтенсифікаторів: *truly, really, exactly, solemnly, proudly, very properly, seriously, merely, decidedly, etc.*) З метою посилення персуазивної інтенції висловлення жінки-персонажі використовують нейтрально-допоміжні прислівники: *certainly, always, still, however, again, rather, etc.* «It is *truly* astonishing!» – he cried, after hearing what she said – «what could be the Colonel's motive?» (Sense and Sensibility) [6]. «– Йй -богу, важко повірити! – вигукнув він, дослухавши її. – І що могло спонукати полковника Брендона на подібний вчинок?» [4]. Серед засобів вираження персуазивного компонента на синтаксичному рівні головна роль відводиться повторам. В окремих випадках, в яких необхідно виразити думку як можна більш переконливо, мовець вживає фразеологічні звороти, що володіють сильним інтенційним значенням.

До стилістичних засобів реалізації фемінінної персуазивності відносимо метафори, епітети, порівняння, гіперболу, персоніфікацію та ін.

Отже, при аналізі перекладу фемінінних компонентів стратегії персуазивності, що виражаються лексичним, граматичним та стилістичним способами, ми виявили, що відтворення таких конотативних реплік є практично неможливим без застосування трансформацій. Це зумовлено відповідним набором лексичних одиниць двох мов, а також їх граматичним, синтаксичним і стилістичним ладом.

Серед найбільш поширених способів лексичних трансформацій при перекладі фемінінних компонентів у висловлюваннях жінок-персонажів є антонімічний переклад, компенсація втрат та заміна лексичних засобів. «*Be assured, my dear sir, that Mrs. Collins and myself sincerely sympathise with you and all your respectable family...*» [6]. « – Можете, шановний пане, не сумніватися, що і місіс Коллінз і я щиро співчуваємо вам і всій вашій шанованій родині» [4]. Антонімічний переклад присутній у парі *be assured* – можете не сумніватись.

Щодо граматичних трансформацій, то найчастіше перекладач використовує такі прийоми як опущення, цілісні перетворення або ж заміна членів речення чи їх перестановка.

При еквівалентному перекладі перекладачеві вдається якнайповніше зберегти відносну рівність змістовної, змістової, семантичної, стилістичної і функціонально – комунікативної інформації, що міститься в оригіналі і перекладі.

Варто особливо підкреслити, що еквівалентність оригіналу і перекладу – це насамперед спільність розуміння інформації, що міститься в тексті, включаючи й ту, що впливає не тільки на розум, але і на почуття реципієнта і яка не тільки експліцитно виражена в тексті, але й імпліцитно віднесена до підтексту. Еквівалентність перекладу залежить також від ситуації породження тексту оригіналу і його відтворення в мові перекладу [5, с. 203].

Отже, при перекладі текстів любовного дискурсу з англійської мови, особлива увага повинна бути приділена використанню комплексної методики аналізу з застосуванням ряду конкретних методів і прийомів: методу порівняльно-порівняльного аналізу оригіналу та перекладів українською мовою, методу інтерпретації та метод дискурсивного аналізу. А також потрібно уточнити специфіку взаємодії тексту, дискурсу та гендеру у сучасних лінгвістичних студіях; виокремити лексичні та граматичні засоби реалізації фемінінних стратегій персуазивності в англійському художньому дискурсі; виявити афективні стилістичні засоби реалізації фемінінних стратегій персуазивності в англійському художньому дискурсі; дослідити способи перекладу маркерів фемінінної персуазивності при відтворенні їх українською мовою.

Перспективою для подальших досліджень є дослідження чоловічих стратегій персуазивності в текстах різних комунікативних жанрів, а також порівняльний аналіз гендерних стратегій персуазивності англійською мовою і на основі порівняння – в українській та англійській мовах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баранов А. Г. Модель речевого воздействия: автор vs реципиент / А. Г. Баранов // Северо-Кавказские чтения: мат. всерос. научн. конф. – Вып. 1: Речевые цели и средства их реализации. – Ростов н/Д, 1996. – С. 5-7
2. Белова А. Д. Поняття «стиль», «жанр», «дискурс», «текст» у сучасній лінгвістиці / А. Д. Белова // Іноземна філологія. – К.: Вища школа, 2002. – Вип. – С. 7-14.
3. Голоднов А. В. Лингвопрагматические особенности персуазивной коммуникации (На примере современной немецкоязычной рекламы): автореф. дис.... канд. филол. наук: 10.02.04: Санкт-Петербург, 2003 – 15 С.
4. Чуття і чуттєвість / Остін Дж. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://shron.chtyvo.org.ua/Jane_Austen/Chuttia_i_chutlyvist.pdf
5. Шутова Н. М. Перевод и лингвистика текста / Н. М. Шутова // Вестник Удмуртского университета. – Вып. 1, 2009. – С.203-209.
6. Pride and Prejudice / Jane Austen [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gutenberg.org/files/1342/1342-h/1342-h.html>

В. Г. Житченко,
студентка IV курсу,
Прилуцький гуманітарно-педагогічний коледж імені І. Я. Франка

ЗВУКОВІ ЕФЕКТИ В ПОЕТИЧНИХ ТЕКСТАХ ЛІНИ КОСТЕНКО

Текст як спосіб організації значень і структурування змістової інформації привернув до себе увагу і лінгвістів, і психологів, і соціологів, бо саме в ньому найповніше розкривається суть авторського бачення (настроїв та почуттів) та його втілення в певну форму.

Поетичний текст – художньо-образна словесна творчість, у якій мова використовується з естетичною чи евокативною (знаково-символічною) метою окрім або замість самої денотації (лексичне значення слова, що визнає більшість людей, які належать до певної лінгвістичної групи) [1, с. 187].

Поетичний текст Ліни Костенко має особливість синтезувати в собі найкращі риси української поезії. Мистецька спадщина письменниці є важливою складовою літератури зламу ХХ-ХХІ століть і залишається актуальним матеріалом для сучасних літературознавців. Тому саме твори цієї поетеси ми обрали для нашого дослідження.

«В основі фонетичного рівня лежить оцінка тексту на предмет наявності асонансів – дисонансів, стягнених форм прикметників, ритміки наголосів, алітерацій» [2, с. 125]. Особливо важливу роль фонетичний рівень лінгвістичного аспекту відіграє в поезії.

До числа власне фонетичних особливостей, які необхідно відзначити під час аналізу циклу на цьому рівні, відносяться спеціально створювані автором звукові ефекти.

За В. Пахаренком, у літературі існує фоносимволіка: алітерація чи асонанс певного звука несе в собі символічне навантаження.

Наприклад:

- [о] – спів, радість, відвага, гул, сила духу;